



MILJØVERNDEPARTEMENTET

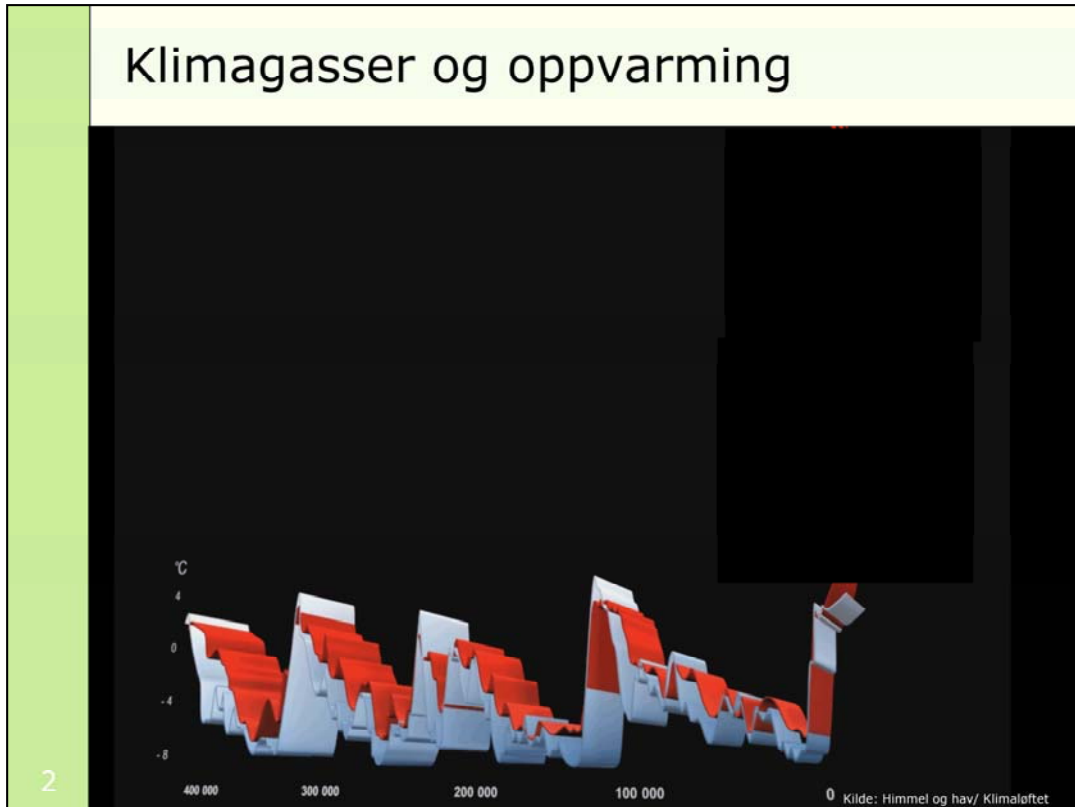
Vinne eller forsvinne? Nye krav til offentlige innkjøp

Statssekretær Heidi Sørensen
Miljøverndepartementet

Grønt Lys '09
Sandefjord, 17.11.09

Foto: Marianne Gjerv

Klimagasser og oppvarming



[Animasjon]

Klima er blant våre største og mest alvorlige utfordringer.

Figuren viser sammenhengen mellom temperaturen og klimagassinnholdet i lufta, basert på analyser av iskjerner fra Antarktis. Det blå beltet viser temperatur, det røde beltet viser konsentrasjonen av CO₂.

De globale utslippene av klimagasser har økt med hele 70 prosent fra 1970 og fram til i dag. Om et par tiår vil vi se utslipp som er det dobbelte av det de var i 1970, hvis vi ikke setter i verk nye tiltak.

Økte utslipp betyr selvsagt enda mer CO₂ i atmosfæren. De fleste som ser denne figuren skjønner hva det vil bety for temperaturen framover.

Temperaturøkningen må begrenses til 2°C



Foto: Marit Nyborg



Foto: Marianne Gjerv



Faksimile fra Aftenposten



Foto: Miljøverndepartementet

3

Global oppvarming har allerede ført til store endringer, både for mennesker og miljø. Vi ser smelting av is i nord, mer ekstrem tørke i varme strøk, hyppigere og mer intens nedbør, og skred og flom i mange land. I følge FNs klimapanel, må utslippsveksten stanse innen 2015 og utslippene reduseres med 50-85 prosent innen 2050 om vi skal nå 2 gradersmålet. Det innebærer at de rike landene må redusere sine utslipp med 25-40 prosent fra 2000 til 2020.

Norge jobber for at en ny global klimaavtale skal ta utgangspunkt i 2 graders målet. Men alle må huske at også 2 grader har konsekvenser: Da 2 gradersmålet ble lest i Bangkok i fjor sto applausen i taket. Da reiste Mikronesia flagget og sa at det var første gang i FNs historie at det var blitt applaudert for et mål som betød at et av medlemslandene vil forsvinne – og ja – det er sant Mikronesia vil forsvinne i havet ved 2 grader +.

Det offentlige må være en miljøbevisst kunde



Vi må bruke vår markedsrett til å stille høye klima- og miljøkrav

4

Foto: Marianne Gjølve

Klimakrisen kan ikke løses uten at verdens stormakter er med og tar ansvar. Samtidig er vi mange som har makt – markedsrett – til å gjøre noe med alle varer og tjenester som står for store deler av verdens samlede klimagassutslipp.

Det offentlige er en stor kunde av varer og tjenester. Bare i Norge kjøper offentlig sektor for over 300 milliarder kroner årlig, oljesektoren inkludert. Dette utgjør ca 15 % av BNP og utgjør en stor andel av etterspørselen i det norske markedet.


Det offentlige skal være en miljøbevisst og krevende kunde. Vi skal stille høye klima- og miljøkrav. Vi skal bruke vår markedsrett til å redusere miljøbelastning.

Handlingsplan for miljøbevisste innkjøp

Minimere miljøbelastning ved innkjøp

Bruke ressurser mer effektivt

Stimulere til innovasjon og et konkurransedyktig næringsliv



5

Foto: Marianne Gjerv

I 2007 la regjeringen fram handlingsplanen for miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser for 2007 – 2010.

Planens formål: 1) Minimere miljøbelastning ved innkjøp av varer og tjenester, 2) bruke ressurser mer effektivt og 3) stimulere til innovasjon og et konkurransedyktig næringsliv.

Miljøteknologi og miljøbaserte tjenester er et av de raskest voksende markedene i verden i dag. En stor og målrettet offentlig etterspørsel på miljøområdet vil være et viktig bidrag til nye arbeidsplasser og et framtidsrettet næringsliv.

Staten sitter i førersetet. Vi ser at kommuner og fylkeskommuner er godt i gang med å følge opp – og forventer at det også stilles krav "nedover i systemet".

Miljøpolitikk for statlige innkjøp



**JEG TENKER
PÅ MILJØET!**

Livssyklus kostnader, kvalitet og miljøegenskaper

Energieffektivitet

Lavt innhold av miljøfarlige kjemikalier

Svanen og EU-blomsten

Prioritere leverandører med rutiner og kompetanse ved kjøp av tjenester

6

Foto: Marianne Gjørv

Handlingsplanen har en egen miljøpolitikk for statlige innkjøp, gjort gjeldende fra 1. januar i 2008.

Som dere ser her:

Produkter skal velges på bakgrunn av livssyklus kostnader, kvalitet og miljøegenskaper. De skal være klima og energieffektive, ha lavt innhold av helse- og miljøfarlige kjemikalier, stå for lave utslipp og lavt ressursforbruk.

Miljømerkekriterier utviklet av Svanen og EU-blomsten skal så langt som mulig legges til grunn.

For kjøp av tjenester skal leverandører med rutiner og kompetanse som sikrer lav miljøbelastning prioriteres.

System for miljøledelse

Viktig verktøy

ISO 14001 for statlige etater med betydelige miljøkonsekvenser

Miljøpolitikk for statlige virksomheter - obligatorisk



7

Kilde: Miljøverndepartementet

Regjeringen satte i 2001 som mål at alle statlige etater skal ha innført miljøledelse som en del av organisasjonens styringssystem innen 2005 (Grønn stat). Veilederen på bilde kom i 2003. De aller fleste statlige etater har i dag innført et enkelt system for miljøledelse.

Miljøledelse er også videreført gjennom handlingsplanen og miljøpolitikken for statlige innkjøp er en obligatorisk del av miljøledelsessystemet. Alle statlige etater med betydelige miljøkonsekvenser bes om å innføre tredjeparts sertifisert system som ISO-14001 for hele eller deler av virksomheten.

Alle andre skal som et minimum ha et enkelt system for miljøledelse. Vi vil også se på hvordan dette systemet kan strammes opp.

Eks. fra Vestfold: Larvik kommune ble ISO-14001 sertifisert i 2002. I forbindelse med offentlige innkjøp satte kommunen enten krav til miljøsertifisering i kvalifikasjonskravene eller at leverandørene innen en viss tidsperiode forpliktet seg til å bli sertifisert i et miljøledelsessystem. Dette har bidratt til at det er høy tetthet av lokale leverandørbedrifter som er sertifisert med et miljøledelsessystem.

Direktoratet for forvaltning og IKT

Ansvar for oppfølging av handlingsplanen på nasjonalt nivå

Sentral kompetanseenhet

Utvikle verktøy

Bistå regionale knutepunkter

8

Foto: Marianne Gjorv

Det siste året har Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) opprettet en ny avdeling som har viktige oppgaver knyttet til gjennomføring av handlingsplanen.

Difis sentrale arbeid med miljøbevisste anskaffelse og miljøledelse i offentlige virksomheter er utvikling av verktøy, veiledningsmateriell, maler, støttefunksjoner og nettverk.

Difi bistår regionale knutepunkter med faglig rådgiving og veiledning.

Regionale knutepunkter

The screenshot shows the homepage of www.anskaffelser.no. At the top, there is a search bar and a navigation menu with categories: Prosess, Anskaffelses art, Tema, Strategi, Prinsipper, Miljø & samfunnsansvar, E-handel, Kurs, and Ressurser. Below the menu, there is a section titled "Veiledning gjennom anskaffelsesprosessen" with three sub-sections: "Planlegging", "Konkurransgjennomføring", and "Oppløsing og avvikling". A news article titled "Trondheim kommune med ny anskaffelsesstrategi" is featured, dated 02.11.2009. The article text states: "Trondheim kommune skal være ledende innen offentlige anskaffelser og være en foregangskommune innen samfunnsansvar og miljø. Anskaffelser skal ha en god forankring i ledelsen og skal være et godt økonomisk styringsverktøy. For å nå dette målet har Trondheim kommune utarbeidet en anskaffelsesstrategi som også følges av en handlingsplan og er vedtatt av Bystyret." To the right of the article is a DOFFIN logo and a link "Se alle offentlige kunngjøringer på DOFFIN.no". Below the article, there is a section "Lær mer om anskaffelses art" listing "Bygg og anlegg, IKT, Tjenester, Varer" and "Lær mer om anskaffelses tema" listing "e-faktura, Anskaffelsesprosedyrer, Anskaffelsesprotokoll, Begrunnelsesplikt, e-verktøy, Ehandel.no, Grunnleggende krav og prinsipper, Habilitet, IKT-anskaffelser, Innovasjon, Knutepunkter, Konkurransgjennomføringsverktøy, Konkurransgrunnlag, Kontrakter, Korupsjon, Kuningjøring, Kvalifikasjonskrav, Livssyklusstrukturer, Miljø, Møteplaner, Miljøledelse, Offentlighet og tushetsplikt, Rammeavtaler". The source is cited as "Kilde: DIFI".

Arbeidet med regionale knutepunkter for miljøvennlige anskaffelser er i gang i alle fylker

Erfaringsdeling på www.anskaffelser.no

9

Arbeidet med å bygge opp et regionalt knutepunkter for kompetanse om miljøvennlige anskaffelser er nå i gang i alle fylker. Seks fylker startet opp i 2008. De resterende starter opp denne høsten.

Knutepunktene skal utarbeide lokale handlingsplaner: Disse tar utgangspunkt i regionale behov, initiativ og tilgrensende planer. Stor kreativitet der ute og fylkene fokuserer forskjellig.

Det er stor aktivitet i fylkene: Konferanser, bygging av nettverk og møteplasser. Konferansen her i dag er et godt eksempel på aktiviteten i Vestfold.

Det er fokus på leverandørutvikling: Leverandørmarkedet representert i flere av styringsgruppene.

Samarbeid med NHO og KS

- For å koordinere og få samlet kraft bak arbeidet med leverandørutvikling og miljøvennlige anskaffelser.
- Samkjøring med Livskraftige kommuner, Lunoprosjektet til NHO og Framtidens byer i den utstrekning det er naturlig.
- NHO og KS representert i de aller fleste styringsgruppene.

Erfaringsdeling – www.anskaffelser.no. Difi har under oppbygging på portalen samtalerom for erfaringsdeling, beste praksis og eksempeldokumenter hvor knutepunktene kan lære av hverandre.

Fylkesmannen har en sentral rolle



Foto: Fylkesmannen i Vestfold

Bjørn Strandli, assisterende fylkesmann i Vestfold

Fylkesmannen skal være pådriver og samordner for handlingsplanen

10

Foto: Marianne Gjerv

Bildet er av assisterende fylkesmann i Vestfold, Bjørn Strandli. Vestfold fylke var tidlig ute med å sette fokus på miljøbevisste offentlige innkjøp og har vært et foregangsfylke på dette området

Fylkesmannen er tildelt ansvaret for å være pådriver og samordner for handlingsplanarbeidet i det enkelte fylke.

Bjørn Strandli vil i sitt innlegg fortelle hvordan dette arbeidet er organisert og følges opp i Vestfold fylke.

Miljøteknologi og innovative innkjøp

Offentlige kunder viktige for å fremme utvikling av ny miljøteknologi

Bedret dialog med næringslivet. Hvordan kan vi bedre premissene?



Foto: Marianne Gjerv

11

For å løse klima- og miljøutfordringene må det utvikles ny og mer miljøeffektiv teknologi. Vi må stimulere næringslivet til innovasjon!

Flere nye teknologier drives frem av kunder, noen gangen med støtte fra virkemiddelapparatet gjennom ordninger som "Forsknings- og utviklingskontrakter" som forvaltes av Innovasjon Norge.

Vi har flere gode eksempler på at det offentlige som kunde har drevet frem ny miljøteknologi som senere har utviklet seg til industriutvikling i Norge.

- (1) Gassfergene er et godt eksempel.
- (2) Et annet godt eksempel er Forsvarsbygg. De har spilt en sentral rolle i å bringe frem innovasjonen "Building Smart", som i fremtiden kan gi store energi og miljøbesparelser i byggsektoren.

Det er viktig at det offentlige blir enda mer offensiv i forhold til å bidra til innovasjon av miljøteknologi. Dette forutsetter en bedre dialog med næringslivet, både lokalt, regionalt og nasjonalt. Et viktig grep er at knutepunktene kombineres med NHOs og KS nye leverandørutviklingsprogram. Vi vil også gå gjennom premissene for innovative innkjøp og vurdere både kompetansetiltak og andre støtteordninger.



12

I 1989 ble Kaldnes Miljøteknologi AS etablert i Tønsberg. Kaldnes-prosessen for rensing av avløpsvann var utviklet i samarbeid med Norges Tekniske Høyskole (nå NTNU). Lardal kommune var den første som kjøpte den nye teknologien, til bruk i kommunens avløpsrenseanlegg, som ble åpnet i 1990.

Etterspørselen i offentlig sektor var grunnlaget for videreutvikling av teknologien og markedet. I dag, 20 år senere er bedriften Krüger Kaldnes etablert i Sandefjord og sysselsetter ca 50 ansatte. Kaldnes-prosessen er solgt til mer enn 500 anlegg verden over. Selskapet er i dag en viktig aktør i det norske vann- og avløpsmarkedet.

Ni veiledende kriteriesett ferdige



Foto: Marianne Gjerv
1. Bygg- og eiendomsutviklig
2. Oppføring av bygg

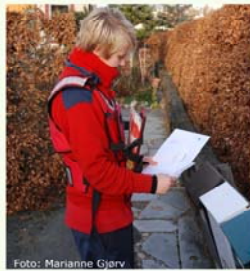


Foto: Marianne Gjerv
3. Klær og tekstiler



Foto: Tekstilpartnere
4. Vaskeritjenester
5. Renholdstjenester



Kilde: Prince Hotel
6. Hotelltjenester



Foto: Marianne Gjerv
7. IKT-kriterier



Foto: Marianne Gjerv
8. Kontormøbler



Foto: Marianne Gjerv
9. Inkontinensartikler

13

Gode innkjøpsvalg forutsetter god og pålitelig informasjon om produkter. Veiledende miljøkriterier er utarbeidet for noen av de prioriterte produktgruppene. Ni sett er ferdige og ytterligere seks er nå ute på høring.

Utarbeidelse av miljøkriterier er en omstendelig prosess og har tatt lengre tid enn vi i utgangspunktet forestilte oss.

Nå er vi imidlertid snart i mål med å utarbeide kriterier for de prioriterte produktgruppene i handlingsplanen. Kriteriene er utviklet i samarbeid med eksperter på innkjøpsregelverket og representanter for bransjeorganisasjonene. Kriteriesettene legges ut på www.anskaffelsesportalen.no

Seks nye kriteriesett er sendt på høring

Kjøp og leasing av biler
Kjøp av drosjetjenester
Trykksaker og trykkerier
Tonerkassetter
Konvolutter

14

Foto: Marianne Gjerv

Seks nye kriteriesett ble nylig sent på høring:

Kjøp og leasing av biler
Kjøp av drosjetjenester
Trykksaker og trykkerier
Tonerkassetter
Konvolutter

Kriteriene forventes å være klare til å tas i bruk ultimo desember i år.

Både de ferdige kriteriene og kriteriene som er sendt på høring ligger ute på: www.anskaffelser.no

Bygg og eiendom



15

Bilde: Svanemerket bygg med bl.a. solcellepanel på taket.

Energibruk i bygg er et godt klimaeksempel på hvordan offentlige anskaffelser kan bidra. Byggesektoren omtales gjerne som 40% sektoren, da den står for 40% av samfunnets ressurs- og energibruk. Det anslås at det er en betydelig energieffektivitetspotensial i norsk bygningsmasse.

Det offentlig eier eller leier en stor del av bygningsmassen. Ved at det offentlige går foran og stiller krav til byggene de benytter, vil dette vise at:

- det offentlige tar miljø- og klimautfordringen på alvor,
- øker bevisstheten blant leverandører og entreprenører som er nødt til å forholde seg til dette og derigjennom øke kompetansen.

Kommunal- og regionaldepartementet har lagt fram en miljøhandlingsplan for bolig- og byggesektoren som gjelder for 2009 -2012. Planen tydeliggjør hvordan bolig- og byggesektoren kan bidra for å nå målene i klimaforliket og for at landet kan utvikles i en bærekraftig retning.

Kriterier for bygg, anlegg og eiendom



Nye kriteriesett for bygg, anlegg og eiendom.

Innkjøp av rådgiver- og entreprenørtjenester for anlegg.

Innkjøp av drift- og vedlikeholdstjenester for bygg og anlegg.

Planlagt ferdig våren 2010.

Byggeforskriften ligger til grunn for miljøkriteriene, men de veiledende kriteriene går lenger. Kriteriene vil også kunne være en praktisk måte å håndheve kravene i byggeforskriften på.

Ny teknisk forskrift har vært på høring. Den kan bli viktig i forhold

til å redusere energibruken i bygg. Man vil også i større grad styre hvilke energikilder som kan brukes. Det legges også opp til

Marienlyst skole i Drammen



Drammen kommune satser sterkt på energi og miljøtiltak, bl.a gjennom deltagelse i Fremtidens byer og i by- og boligutstillingen i Drammen/Oslo.

Marienlyst skole er et godt eksempel på en kommune som vil være i front. Skolen inngår som et utstillingsprosjekt i by- og boligutstillingen. Den bygges som passivhus, der det stilles strenge krav til energiforbruk og klimautslipp.

Prosjektet har som mål å få fram et energieffektivt og miljørettet skolebygg. Den nye skolen vil bli på 6500m² og stå ferdig til skolestart i 2010. Skolen er et arealeffektivt bygg. Det har et intelligent teknisk anlegg med bl.a. et behovstyrt ventilasjonsanlegg, høyvarmegjenvinning og lavenergi lyskilder.

Marienlyst skole vil få lavt energiforbruk, med et årsforbruk på under 75 kwh/m² pr år. Dette er 65% lavere enn dagens skolebygg og 50% lavere enn skoler som er bygd etter ny teknisk forskrift. Energiforskyningen er fjernvarme og varme hentet opp fra kjølesløyfer i en stor gressbane hvor de også blant annet varmer opp Drammensbadet. Dette er den første skolen i Norge som bygges med slike energikrav og har fått støtte fra Enova.

Flytoget

Innkjøp av PC og skjermer

Brukte excel ark med krav/kriterier og evalueringen ferdig programmert for å lette evaluering av kriteriene

Ble brukt i anskaffelsen som informasjon til leverandørene og en del av tilbudet fra dem

Forutsigbart og effektivt for alle



Foto: Flytoget

18

Flytoget skulle kjøpe inn PCer og skjermer til kontorene sine og ville følge opp regjeringens handlingsplan ved å bruke anbefalte krav.

De ville gjerne gjøre dette enklest mulig for leverandørene å utarbeide tilbudene og å sjekke at tilbudene tilfredstilte kravene. De ville også at evaluering av tilbudene skulle være rask, effektiv og etterrettelig.

Løsningen ble et excel ark som er en del av konkurransegrunnlag og som leverandørene legger inn all teknisk og miljøinformasjon. Excel-arket varsler automatisk om utstyret som er tilbudt tilfredsstillende kravene og kalkulerer hvor mange tildelingspoeng tilbudet skal få.

Dette gir en forutsigbar, etterrettelig og effektiv håndtering av kommunikasjon mellom kjøper og selger – ikke bare når det gjelder miljøkrav, men også andre faktorer som skal innlemmes i valg av leverandør. I dette tilfelle har miljøhensyn vært en pådriver for økt effektivitet i anskaffelsesprosessen.

Miljøgevinst: Sikre at alle PC'er tilfredsstillende miljøkriteriene. Dette betyr PC'er med strenge krav til kjemikalieinnhold, som er energigjerrige og rimelige i drift, har lengre levetid – de forurensere mindre den dagen de ikke lenger kan benyttes og er enkle å gjenvinne. Dette sender sterke signaler ut i markedet og påvirker utviklingstendenser hos leverandørene

Hva skjer i Vestfold?



Jarlsberg hovedgård,
Tønsberg

Foto: Erik Johan Blomdal

Vestfold fylke er et foregangsfylke. [Bildet er fra Jarlsberg hovedgård i Tønsberg]. Miljø- og samfunnsansvar i forbindelse med offentlig virksomhet har vært på dagsorden i Vestfold i mange år. Det har nå blitt ytterligere forsterket i forbindelse med gjennomføring av handlingsplanen for miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser og gjennom opprettelse av knutepunktet. Vestfold har siden 2000 stilt miljøkrav i statlige anskaffelser.

Det som kjennetegner Vestfold fylke er den brede forankringen man har oppnådd. Det er god dialog og godt samarbeidsklima på politisk og administrativt nivå.

Innovasjon og bærekraftig utvikling har lenge hatt høy fokus. Dette vil skape næringsutvikling, der anskaffelser ses på som et meget godt virkemiddel for å skape en etterspørselstyrt utvikling. Ikke minst skyldes dette erfaringer i arbeidet med prosjektet "Stat- Næringsliv" og som man nå høster store gevinster av.

Revedal ungdomsskole – Pelletsbasert varmesentral



Revedal ungdomsskole er et godt eksempel på bruk av fornybar energi i Vestfold. Da Revedal ungdomsskole skulle skifte ut en gammel energiløsning (fyrkjele) fra 1969 falt valget på en fornybar energiløsning. Valget ble forankret i:

1. Målsettingen i kommunens Klima og energiplan
2. Kommunedelsplanen, hvor det legges føringer på at det skal legges særskilte grunner for å ikke velge en fornybar energiløsning
3. Tre alternativer ble skissert i anbudet, hvor av kjøp av varmeenergi basert på bioenergi ble valgt.

En pelletsbasert varmesentral er plassert i sentrum av Revedal, ved Revedal ungdomsskole, i Re kommune. Sentralen ble etablert

i 2005 og anlegget er plassert i en flyttbar container. Varmt vann leveres både til oppvarming av skolen, til en barnehage i nærheten, samt et svømmebasseng.

Kommuner og fylker

Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging i kommuner og fylker

Offentlige anskaffelser tema i "Framtidens byer", for de 13 største byene



Energi- og klimaplanlegging i kommunen
– en veiledning i prosessen



Kilde: Enova
Veileder del 2 | Tema 17 | 2008

Bildet viser en av Enovas veiledere om energi- og klimaplanlegging i kommunene.

I de nye statlige planretningslinjene for klima- og energiplanlegging i kommunene som nylig ble fastsatt, er det satt nasjonale mål for klima- og energiplanlegging. Kommunene er både innkjøpere og eiendomsbesittere og kan derfor bidra til å redusere Norges utslipp av klimagasser og til å gjennomføre energieffektivisering og omlegging til mer miljøvennlige energiformer.

Framtidens byer: Offentlig innkjøpe er en av de store samarbeidsområdene som det arbeides med i Framtidens byer, blant annet for å bistå kommunene med å vite hva de kan kreve i forhold til innkjøp, da det er mye usikkerhet rundt dette. I intensjonsavtalen, som alle de 13 byene har undertegnet sammen med MD, SD, OED, KRD og KS, og fra sommeren 2009 også næringslivet ved NHO, HSH og Sparebankforeningen, står det:

- Vi vil kjøpe varer og tjenester som gir lave klimagassutslipp. Dette vil også bidra til å øke produsenter og leverandørers ansvar.
- Vi vil arbeide for at også offentlig eide foretak, næringslivet og befolkningen gjennom innkjøp, drift og forbruk bidrar til å redusere klimagassutslippene.
- Vi vil redusere avfallsmengden gjennom endret forbruksmønster, ombruk, bedre kildesortering, resirkulering og økt material- og energigjenvinning.

Hvorfor bruke kriteriene?

Tenk miljø

miljøhensyn - utvikling og innovasjon

offentlige oppdragsgiver drar i samme retning

forutsigbarhet for leverandører

enklere og mer miljøbevisste innkjøp

22

Miljøhensyn: Regjeringens prioriterte miljøsatsing: Klima og energi, naturmangfold, helse og miljøfarlige kjemikalier, avfallsforebygging, effektiv ressursutnyttelse.

Bidrar til utvikling og innovasjon

Man kan bidra til utvikling ved å angi ytelser, som for eksempel maks energiforbruk eller maks CO2 utslipp, i stedet for å angi selve teknologien.

Offentlige oppdragsgivere drar i samme retning

Ved at det offentlige bruker ensartede krav, vil vi i større grad kunne påvirke gjennom anskaffelser. Vi utgjør en stor markedsrett.

Forutsigbarhet for leverandørene

Leverandørene opplever ensrettede krav og kriterier, dvs kravene spriker ikke avhengig av kommune eller statlig virksomhet. Det gir entydige signaler om i hvilken retning det offentlige ønsker å gå.

Enklere å bruke

Ved at krav og kriterier er kvalitetssikret, vil offentlige oppdragsgivere vite at ved å bruke disse, foretar de en miljøvennlig anskaffelse der levetidskostnader er ivarettatt. De ivarettar med andre ord lov om offentlige anskaffelsers lovpålagte krav og Regjeringens overordnede mål.

Hvilke tiltak og virkemidler trenger vi for å nå klimamålene?

NYHETER 4

NYHETER 5

FORBUD MOT GAMLE BILER
 Det er viktig å redusere utslippet av CO₂ og andre klimagasser fra bilparken. Derfor er det viktig å redusere antallet gamle biler i trafikken. Dette kan gjøres ved å innføre et forbud mot gamle biler som ikke oppfyller visse miljøkrav.

INDUSTRIEN MÅ KANKE CO₂
 Industrien må ta ansvar for sine CO₂-utslipp. Dette kan gjøres ved å innføre et system for handel med utslippstjenester (ETS).

SKOLEN MÅ ELEKTRIFISERES
 Skolen må elektrifiseres for å redusere utslippet av CO₂. Dette kan gjøres ved å installere solceller og vindenergi på skoleplassen.

STÅTLIG OG PRIVAT SPERSELØS
 Ståtlige og private virksomheter må være mer miljøvennlige. Dette kan gjøres ved å innføre et system for handel med utslippstjenester (ETS).

FORBUD MOT EL-OPPVÅRNING
 Det er viktig å redusere utslippet av CO₂ og andre klimagasser fra el-produksjonen. Derfor er det viktig å innføre et forbud mot el-oppvåkning som ikke oppfyller visse miljøkrav.

REISE lørdag
 Gå i bil eller tog til Oslo og tilbake til hjemmet ditt. Dette kan gjøres ved å innføre et system for handel med utslippstjenester (ETS).

BOLIG lørdag
 For å redusere utslippet av CO₂ og andre klimagasser fra boligene våre, må vi innføre et system for handel med utslippstjenester (ETS).

JOBBS søndag
 Jobb i miljøvennlige virksomheter. Dette kan gjøres ved å innføre et system for handel med utslippstjenester (ETS).

INNSIKT
 Lørdag: En viktig innlegg til klimagasser og utslippstjenester. Dette kan gjøres ved å innføre et system for handel med utslippstjenester (ETS).

SI :D
 BELE

magasinet
 Klimagasser og utslippstjenester. Dette kan gjøres ved å innføre et system for handel med utslippstjenester (ETS).

Nettbutikk
 Klimagasser og utslippstjenester. Dette kan gjøres ved å innføre et system for handel med utslippstjenester (ETS).

Faksimile fra Aftenposten

- Jeg langt vil gå så det trengs...

Erik Solheim tenker høyt

MITT FLODE
 Erik Solheim tenker høyt om mulige nye klimatiltak og virkemidler. Han mener at Norge må sette i verk nye tiltak framover for å nå klimamålene for 2020.

Det er ganske åpenbart at dagens virkemidler ikke er nok for at Norge skal klare sitt klimamål for 2020. Vi må sette i verk nye tiltak framover.

Dette er en avside fra Aftenposten hvor Erik Solheim tenker høyt om mulige nye klimatiltak og virkemidler.

Klimakur2020



24

Fotos: Marianne Gjerv

Regjeringen har ønsket at det gjøres en grundig gjennomgang av alle tenkelige og utenkelige tiltak og virkemidler for å redusere utslippene. Derfor satte regjeringen i 2008 ned gruppen Klimakur2020 som nettopp skal foreslå både klimatiltak og virkemidler som setter oss i stand til å nå klimamålene våre.

Klimakur2020 legger fram sin rapport i februar. Den skal vi bruke som grunnlag for en ny klimamelding til stortinget om et års tid. Det som er nytt i SFTs analyse, er at de ikke stopper med en liste av tiltak, som er vanlig i mange slike analyser. SFT skal i tillegg vise hvilke virkemidler som må til for at tiltakene skal bli utløst.

Bak Klimakur2020 er det en bredt sammensatt gruppe ledet av det nye klimadirektoratet (tidligere SFT), med deltakelse fra Norges vassdrags- og energidirektorat, vegmyndighetene, Oljedirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

Politisk press fram mot København



Vi er avhengig av både Kina og USA for å få en avtale i København. USA og Kina står hver for rundt 20 prosent av verdens utslipp av drivhusgasser fra kull, olje og gass.

USA arbeider nå hardt for å få vedtatt sin klima- og energipakke (the Markey-Waxman bill). Senatet skal behandle lovforslaget i høst. Dersom loven ikke går gjennom senatet, vil USA sannsynligvis få problemer med å forplikte seg til et kvantitativt mål for utslippsreduksjoner i København.

USAs president, Obama, gjentok nylig sin sterke støtte til en ny klimaavtale i København. Han fikk langt på vei følge av Kinas president, Hu Jintao, som også varslet kutt i økningen i CO₂-utslipp. I tillegg gjentok den japanske statsminister Yukio Hatomaya landets ambisjon om 25 prosent kutt i CO₂-utslipp innen 2020. Disse signalene er positive i forhold til å få til en avtale i København. Men problemet med forholdet mellom rike og fattige land, og hvem som skal betale for klimakuttene, er ikke løst.

Vi har alt vi
trenger, kanskje
med unntak av
politisk vilje...

...men politisk
vilje er en
fornybar ressurs.

Al Gore,
Nobelprisvinner

